

TÁJÉKOZTATÁS A KÖZSÉG LAKÓSAI SZÁMÁRA A HELYHEZ KÖTÖTT VAGY MOZGÓ FORRÁSÚ VESZÉLYEZTETÉS KÖVETKEZTÉBENI TEVÉKENYSÉG ALAPELVEIRŐL

Ahhoz, hogy időben és helyesen tudjunk cselekedni, tudni kell:

Mi a veszélyeztetés?

Az az időszak, amely alatt feltételezhető a veszély keletkezése, vagy rendkívüli események következményeinek a terjedése

Mi a rendkívüli esemény?

Rendkívüli esemény alatt balesetet, katasztrófát vagy természeti csapást értünk, amely életet, egészséget, vagy vagyont veszélyeztet.

Mi a rendkívüli állapot?

Rendkívüli állapot alatt azt az időszakot értjük, amelyben a rendkívüli esemény vagy annak veszélye következtében emberéletre, egészségre vagy vagyonra veszélyeztetés áll elő, amely a NR SR č. 42/1994 Zb.z., a polgári védelemmel foglalkozó törvénye szerint van kihirdetve és amely alatt veszélyeztetés kockázatának a csökkentését ill. a rendkívüli állapot felszámolását szolgáló eljárások és tevékenységek vannak végrehajtva.

- *Tudatosítsa, hogy legfontosabb az emberi élet, az egészség, és csak azután a vagyon mentése.*
- *Emlékezzen az önvédelemre és az elsősegélynyújtásra valamint vészhelyzetben a kölcsönös segítségnyújtásra.*
- *Tartsa tiszteletben a rádió és a televízió által leközölt információkat.*
- *Ne terjesszen rémhíreket és híreket, amelyeket nem lehet ellenőrizni.*
- *Ne becsülje alá a keletkezett helyzetet és őrizze meg a nyugalmát.*
- *Feleslegesen ne telefonáljon, hogy a rendkívüli állapot alatt ne terhelje a telefonhálózatot.*
- *Segítsen másoknak, főleg a magatehetetleneknek, betegeknek, időseknek, és gondoskodjon a gyermekekről.*
- *Tartsa be a polgári védelem, készenléti és mentőszolgálatok, valamint az állami és helyi szervek munkatársainak az utasításait*

A rendkívüli állapot a tömegkommunikációs eszközök által van kihirdetve ill. megszüntetve.

Milyen lehet a vegyi fenyegetettség?

Keletkezik toxikus vegyi anyagok kijutásával a környezetbe folyadék, gáz, por formájában, vagy aeroszolok felhasználásával, főleg ott ahol a lakosság nagy koncentrációban van jelen (közlekedési csomópontok, lakótelepek, stadionok, szabadtéri színházak, bevásárló központok), vagy a tömeges ellátást biztosító objektumok és berendezések közelében (víztartályok, víztárolók, gabonasilók, élelmiszer- ill. takarmány nagykereskedések áruraktárai stb.).

A toxikus vegyi anyagok az élő szervezetek megkárosodását vagy elpusztítását idézik elő. Az embernél különösen a központi idegrendszer, légzőszervek vagy az emésztőrendszer megkárosodása vagy elpusztulása fenyeget. A hólyaghúzó szerek fájdalmas, nehezen gyógyuló sebeket és a megtámadott szövetek elhalását okozzák.

Milyen lehet a biológiai fenyegetettség?

A biológiai fenyegetettséget az emberek és az állatok tömeges fertőző betegségeket előidéző anyagok: – baktériumok, fertőző mikroorganizmusok, vírusok, gombák, penészek és toxinok – okozzák, amelyek terjesztői:

- megfertőzött hordozók (rovarok, rágcsálók, vadon élő állatok)
- kontaminált porok, folyadékok, gélek
- tubusokban, ampullákban, levelekben és csomagokban, injekciókban, kontaminált élelmiszerekben és takarmányban terjesztett paszták.

Milyenek a vegyi és a biológiai terrorizmus ismertető jelei?

Toxikus vegyi anyagok és biológiai szerek felhasználása terrortámadás esetében alattomos cselekedet, amelyik számít a megkésett reakcióra a keletkezett helyzetre. Ez okokból nagyon fontos ezeknek az eszközöknek a felhasználását és hatását időben felismerni.

Milyen jelenségekre kell különösen felfigyelni?

- látható és elfojtottan hallható muníció robbanásra, amely után aeroszol felhő terjed a föld feletti légáramlás irányában,
- apró olajszerű cseppekre, finom porrétegre amelyet a szabadban, a vegetáción és a különböző tárgyakon lehet észlelni,
- a vegetáció szemmel látható károsodására és elpusztulására (a színek feltűnő megváltozása, elszáradás),
- ismert és ismeretlen rovarokra (tetvek, bolhák, legyek, kullancsok), amelyek a terepen az évszakhoz képest szokatlan mennyiségben találhatók és terjednek, elhullott rágcsálókra, ismeretlen tárgyakra, azonosíthatatlan csomagolásokra,
- a felszíni vizekben (folyókban patakokban, halastavakban) amelyek szokatlanul tiszták, mivel toxikus vegyi anyag hatására elpusztultak a szokásos apró szervezetek (dafniák (vízibolhák), vízmérő poloskák, lárvák stb.)
- hirtelen tömeges járvány jellegű megbetegedésekre, amelyek valós okok nélkül terjednek az embereknél vagy állatoknál, mérgezéses (intoxikációs) tünetekkel, az emberek tömeges megbetegedését, elhalálozását az állatok tömeges elhullását okozva.

A SEGÍTSÉG KIKÉRÉSÉNEK ÁLTALÁNOS ELVEI

a/ Mit tenni a rendkívüli állapotban kihirdetése után

- *Tartsa tiszteletben a hivatalos források közleményeit*
- *Ne terjesszen rémhíreket és híreket, amelyeket nem lehet ellenőrizni*
- *Figyelmeztesse a közelében tartózkodó veszélyeztetett személyeket*
- *Feleslegesen ne telefonáljon*
- *Ne becsülje le a keletkezett helyzetet*
- *Legnagyobb érték az élet, a vagyon csak utána következik*
- *Vesse magát alá a mentési szolgálatok utasításainak*
- *Gondoljon az önvédelemre és az elsősegélynyújtásra*

A lakás elhagyása előtt:

- *Kapcsolja le a villanyszolgáltatást, zárja el a víz- és gázvezetékét*
- *Értesítse a szomszédjait az előállt helyzetről*
- *Az ajtókat és az ablakokat zárja be és tömítse el*
- *Készítse elő a túlélőcsomagot, a polgári védelem ideiglenes kellékeit*
- *A háziállatokat lássa el vízzel és élelemmel*
- *A lakást zárja be*
- *Jelenjen meg a Községi hivatal által megjelölt gyülekezőhelyen*
- *Tartsa be a kiürítést lebonyolító szervek utasításait*

Ha rendkívüli állapot előállítását észleli, amely életet, egészséget, vagyont vagy a környezet minőségét veszélyeztet, hívja a következő telefonkészültségeket:

112 – rendkívül állapot bejelentése, segítségnyújtás polgároknak veszélyeztetettség esetén

158 – Rendőrség (beavatkozás kérése közlekedési baleset, bűncselekmény elkövetése esetében)

155 – Sürgősségi egészségügyi mentőszolgálat (beavatkozás az egészség- ill. az élet veszélyeztetettség esetében)

150 – Tűzoltók és katasztrófavédelem (beavatkozás a tűzvések eloltása, a környezetbe került veszélyes anyagok szennyezésmentesítése esetében)

A rendkívüli állapot bejelentésénél közölje:

- a nevét és a telefonszámát
- a helyet ahonnan hív
- magát az eseményt
- a helyet ahol az esemény történt
- az esemény részletes leírását

A bejelentés után várja meg az adott mentőszolgálat kezelőjének a visszahívását. A mentési munkákat elsősorban a hivatásos mentőszolgálatok részlegei végzik, amelyek az adott tevékenységekre fel vannak készítve és megfelelően el vannak látva. Ha lehetősége van rá, az eseményről értesítse a község polgármesterét is.

b/ Hogy előzzük meg a rendkívüli állapot keletkezését

- Csökkentse minimumra a tűzvész keletkezésének a kockázatát a saját házában, a munkahelyén és a saját környezetében.
- Tartsa szabadon a menekülési útvonalakat
- Ha az épületben, amelyben tartózkodik tüzeset keletkezik, hagyja el az épületet és hívjon segítséget
- Meneküléshez sohasem használja a felvonót
- Ha észleli, hogy forró az ajtó, ne tárja ki, lehetséges hogy a forróság az ajtó túloldalán tűzre utal
- Csak hitelesített elektromos készülékeket használjon
- Tartsa be a munkavédelmi előírásokat
- Tevékenységével ne veszélyeztessen más személyeket
- Ne keresse a veszélyforrásokat
- Tájékozódjon a közelben található kockázati forrásokról
- Tartsa tiszteletben a figyelmeztető jeleket és a felelős szervek utasításait

A LAKOSSÁG ELŐREJELZŐ FIGYELMEZTETÉSE

A lakosság figyelmeztetése a polgári védelem egyik legfontosabb feladata. A figyelmeztetésre szirénák által leadott figyelmeztető jelzéseket használnak. A figyelmeztető jelzéseket a tömegkommunikációs rendszerek szóbeli információja pontosítja. Ha a figyelmeztető jelzés elhangzik:

- rendkívüli állapot állt elő
- a jelzés hangja és időtartalma adja meg a riasztás jellegét, utána pedig meg kell figyelni a szóbeli információt, amelyet rádió, televízió vagy a helyi hangosbeszélő közvetít.

a/ Figyelmeztető jelzés: ÁLTALÁNOS VESZÉLYEZTETÉS

A veszélyeztetést vagy a rendkívüli állapotot, valamint a rendkívüli állapot következményeinek a terjedését a szirénák **2 percig tartó váltakozó magasságú bűgása** jelzi, amelyet a helyi hírközlő berendezések szóbeli információja követ.

A hadiállapot időtartalma alatt ugyanez a jelzés figyelmeztet az állam ellen irányuló légi támadás veszélyére. A figyelmeztetést követő szóbeli információ a „VZDUŠNÝ POPLACH (LÉGIRIADÓ)” kifejezésen kívül tartalmazza a veszélyeztetett terület meghatározását is.

b/ Figyelmeztető jelzés: ÁRVÍZ VESZÉLYEZTETÉS

A lakosság figyelmeztetését az árvízhelyzet pusztító hatásának a veszélyére a szirénák **6 percig tartó egyenletes magasságú bűgása** jelzi

c/ Figyelmeztető jelzés: VÉGE A VESZÉLYEZTETÉSNEK

a szirénák **2 percig tartó egyenletes magasságú bűgása**

!!! FIGYELEM, FONTOS !!!

Az adott hónap minden második péntekén déli 12.00 órakor az előrejelző figyelmeztető rendszer működésének az ellenőrzése történik a szirénák 2 perces egyenletes bűgásra történő bekapcsolásával. A rendszer további vizsgálatairól a lakosság a község információs közegei segítségével (hangosbeszélő) tájékoztatva van.

Hol lehet tájékoztatást kérni a lehetséges veszélyeztetésekről és a megfelelő védőintézkedésekről?

Az esetleges veszélyeztetésekről és a meghozandó óvintézkedésekről tájékoztatást ad az egyesített mentőszolgálat koordinációs központja (tel.: 112)

Mit kell tenni, ha felbűgnak a szirénák? (a szirénák ellenőrzési célból történő bekapcsolása kivételével)

- Ha nem tartózkodik épületben
- Keresse fel a legközelebbi óvóhelyet, esetleg térjen be a legközelebbi épületbe

- Ha az otthonában tartózkodik
- Hívja össze az egész családot és ne hagyják el a lakást
- Ne akarja a gyermekeket az iskolákból, óvodákból stb. elhozni, azokról külön van gondoskodva
- Alakítson ki bezárt, elszigetelt térséget, csökkentse a saját veszélyeztetésének a valószínűségét.
- Zárja be és tömítse el az ajtókat, ablakokat, szellőzőnyílásokat, kapcsolja le a klímaberendezést (kisebb repedéseket ragasztószalaggal, nagyobbakat mosószeres vízzel átitatott textilanyagokkal).
- A zárt, elszigetelt térségben a nyílt tüzeket és más égőtereket (gáz égők) el kell ojtani
- Figyelje a helyi hírközlőszerveket (Sro-Slovensko1, STV1) és kövesse az ott elhangzó utasításokat
- Csak nagyon fontos esetekben telefonáljon, ne terhelje le a telefonhálózatot, főleg ne hívja a segélyhívószámokat
- Gondoskodjon a háziállatokról
- Várja ki otthon a további utasításokat

!!! FIGYELEM, FONTOS !!!

Győződjön meg, hogy nincsenek-e a közelében veszélyeztetve a magatehetetlen, beteg vagy idős emberek!

Gondoskodjon a felügyelet nélkül hagyott gyermekekről!

Minden tevékenységét megfontoltan végezze és őrizze meg a nyugalmát!

TEVÉKENYSÉG A VESZÉLYES ANYAGOK KISZIVÁRGÁSA ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TÉRSÉGBEN

A természetes vagy mesterséges eredetű veszélyes anyagok a vegyi, fizikális vagy biológiai tulajdonságaikkal önállóan vagy más anyagokkal kombinálva veszélyt jelentenek az életre, egészségre vagy a vagyoni. Veszélyes anyagok alatt általában vegyi, radioaktív vagy biológiai anyagot értünk. A veszélyes anyagok szivárgását azok helyhez kötött forrásának (gyártósor, raktár, berendezés amely a veszélyes anyagot mint médiumot használ – mint pl. hűtőberendezés), vagy azokat szállító járművek (a veszélyes anyagokat szállító speciális autók vagy vasúti kocsik) meghibásodása okozza.

Veszélyes anyagok általi veszélyeztetés előállhat terrorista támadás következményeként is.

a/ Veszélyes vegyi anyag szivárgása (vagy vegyi terrorizmus) esetében, a riasztó szirénajelzés után:

Ha épületben tartózkodik

- maradjon bent, esetleg rejtőzzön el az óvóhelyen (ha az elérhető)
- alakítson ki bezárt, elszigetelt térséget – zárja be és tömítse be a szellőzőnyílásokat az ajtókat, ablakokat, kapcsolja le a klímaberendezést
- készítse elő a légutak, szemek és a test fedetlen részeinek a rögtönzött védelmét
- kapcsolja be a rádiót, televíziót és kísérje figyelemmel az adásukat
- tartsa be a közölt útmutatásokat, ne becsülje le a kockázatokat
- készítse elő a túlélőcsomagokat
- csak nagyon fontos esetekben telefonáljon, ne terhelje le a telefonhálózatot
- nyújtson segítséget a veszély által sújtott személyeknek, betegeknek, magatehetetleneknek, időseknek, és gondoskodjon a gyermekekről, amelyek felnőtt felügyelet nélkül vannak
- őrizze meg a nyugalmát és legyen megfontolt
- az épületet csak akkor hagyja el, ha arra utasítást kapott

Az épületen kívüli tartózkodásnál

- legyen megfontolt, tájékozódjon az adott helyzetről és döntsön a veszélyes vegyi anyag által veszélyeztetett térség elhagyásáról
- Az elhatározása függ helytől, ahol pillanatnyilag tartózkodik, a veszélyes anyag előfordulási helyétől és a széliránytól amely a veszélyes anyagot terjeszti. Ha szél általi terjedés irányában tartózkodik és időzavarban van, azonnal keressen bújóhelyet épületben és a továbbiakban tartsa be a szabályokat, amelyek az épületekben való tartózkodásra érvényesek.

b/ Veszélyes biológiai anyag szivárgása (vagy biológiai terrorizmus) esetében:

Biológiai veszélyes anyag szivárgása, vagy annak gyanúja esetében, ill. a biológiai eszközök bevetésének az esetében ugyanúgy kell eljárni mint a vegyi anyagok esetében. Azonkívül különösen szükséges:

- szigorúan betartani a Körzeti hivatal és az egészségügyi és higiéniai szolgálat karantén higiéniai, járvány elleni és járványos állatmegbetegedések elleni óvintézkedéseit
- figyelemmel kísérni a helyi önkormányzat által leközölt helyzetjelentéseket
- rendszeresen ellenőrizni a testhőmérsékletet
- a gyanús megbetegedéseket vagy a megbetegedett személyek és állatok számának gyanús megnövekedését jelenteni a Körzeti hivatal szerveinek, a területileg illetékes egészségügyi intézménynek, esetleg a polgári védelem szerveinek
- korlátozni az épületen kívüli mozgást, az épületen kívüli tartózkodást lecsökkenteni csak a feltétlenül szükséges időre (pl. az alapvető létfenntartási szükségletek beszerzése)
- a lehetőségekhez mérten folyamatosan végrehajtani a lakás és épület fertőtlenítését. Karantén zárlat kihirdetése esetén fennáll a zárolt területeken kívül a védőeszközökkel nem felszerelt személyek gyülekezésének és szabad mozgásának a tilalma.

BOMBA ELHELYEZÉS NÉVTELÉN BEJELENTÉSE

Névtelen bejelentés a bomba elhelyezéséről sok esetben a félelem és a pánik keltésére irányul. Annak ellenére, hogy az esetek többségében hamis riasztásról van szó, számítani kell a névtelen fenyegetés lehetséges megvalósításával is.

Mit kell tenni

- az esetet azonnal jelenteni a 112 vagy a 158 számú telefonos segélyhívó szolgálatnak ha az eset az épületet érinti, amelyben tartózkodik, azt azonnal hagyja el és tartózkodjon az adott térségtől a lehető legnagyobb távolságra, ne engedjen a kíváncsiságának és az épületbe csak a felügyelő szerv engedélye után térjen vissza.

GYANÚS KÜLDEMÉNY ÁTVÉTELE

Levél- ill. csomagküldemény átvevésénél mérlegelje a tényeket, amelyek alapján a küldeményt gyanúsak minősíti. Ilyen lehet pl. nem várt, ismeretlen feladótól gyanús kézírással ellátott kapott küldemény, rossz szagú csomag, vagy gyanús kézírással ellátott csomag. Felnyitás után gyanúra adhat okot ha az laza állagú ömlesztett anyagot vagy fenyegető szövegű írást tartalmaz.

Mit kell tenni

- *az esetet azonnal jelenteni a 112 vagy a 158 számú telefonos segélyhívó szolgálatnak*
- *a gyanús küldeményt ne nyissa fel, óvakodjék a felrázásától*
- *a küldeményt helyezze műanyag zacskóba, vagy más megfelelő csomagolásba*
- *hagyja el a helységet és alaposan mossa le a kezét*

ALAPELVEK A VESZÉLYES ANYAGOT SZÁLLÍTÓ JÁRMŰ KÖZÚTI BALESETE ESETÉBEN

Abban az esetben, ha olyan baleset részese amelynek következtében veszélyes anyag szivárgott az azt szállító járműből:

- *állítsa félre a járművét lehetőleg a veszélyes anyag hatásán kívülre úgy, hogy a mentőosztagok érkezése akadálymentes legyen,*
- *ha váratlanul a veszélyes anyag hatáskörében tartózkodik, a jármű motorját állítsa le, sürgősen hagyja el a szennyezett területet, a légutakat védje zsebkendővel,*
- *Anélkül, hogy életét és test épségét veszélyeztetné, derítse fel a történeteket, de semmi esetben se közelítse meg a balesetet szenvedett járművet,*
- *a balesetet jelentse a telefonos segélyhívó szolgálatnak a (tel.: 112), esetleg a tűzoltó és katasztrófavédelemnek (tel.: 150), sürgősségi egészségügyi mentőszolgálatnak (tel.: 155), vagy a rendőrségnek (tel.: 158),*
- *ne érintse meg a kiszivárgott veszélyes anyagot, sem az azzal kontaminált tárgyakat,*
- *a mentőszolgálatok szervei vagy a rendőrség megérkezése után kövesse azok parancsnokainak az utasításait.*

!!! FIGYELEM, MINDIG ÉRVÉNYES !!!

- *A védőmaszk és annak bármilyen helyettesítése csak a veszélyeztetett térségből történő menekülésre szolgál.*
- *A veszélyes anyag szivárgása a szél irányában terjed.*
- *A veszélyeztetett térséget a szél irányához képest merőleges irányban hagyja el.*

TENNIVALÓK A VESZÉLYEZTETETT TÉRSÉG GYORS ELHAGYÁSÁNAK A KÉNYSZERE ALKALMÁNÁL

Abban az esetben, ha sürgősen el kell hagynia a veszélyeztetett térséget, vagy bezárt térben tartózkodik, tegye meg a következő intézkedéseket:

- *Kapcsolja le a villanyszolgáltatást, zárja el a víz- és gázvezetékét,*
- *Zárja be a lakást, épületet,*
- *Győződjön meg, hogy a szomszédai tudnak az előállt helyzetről,*
- *Ha a közelében gyermekek, idős- vagy magatehetetlen személyek tartózkodnak, segítsen nekik,*
- *Kísérje figyelemmel a rádiót, televíziót, helyi hangosbeszélőt stb. ahol bővebb információkat kaphat a lehetséges veszélyeztetésekről,*
- *Tartsa be a kiürítést biztosító személyek és szervek utasításait,*
- *Használja a légutak és a test fedetlen részeinek a rögtönzött védelmét,*
- *A veszélyeztetett térséget a lehetséges legrövidebb útvonalon, lehetőleg a szél irányához képest merőleges irányban hagyja el,*
- *Őrizze meg mindig a megfontoltságát!*

!!! FIGYELEM, MINDIG ÉRVÉNYES !!!

- *A védőmaszk és annak bármilyen helyettesítése csak a veszélyeztetett térségből történő menekülésre szolgál.*
- *A veszélyes anyag szivárgása a szél irányában terjed.*
- *A veszélyeztetett térséget a szél irányához képest merőleges irányban hagyja el.*
- *A szél irányát meg lehet állapítani pl. ha a megnedvesített ujját a feje felett tartja.*

A LÉGUTAK ÉS A TEST FEDETLEN RÉSZEINEK A RÖGTÖNZÖTT VÉDELME

A rögtönzött személyes védelmi eszközök a légutak és a szemek védelmére szolgálnak. A rögtönzött személyes védelmi eszközöket különösen szolgálnak

- a személyeknek az óvóhelyekre történő áthelyezésére
- a veszélyes anyaggal fertőzött térség áthaladására ill. elhagyására
- a lakosság evakuálására a fertőzött övezetekből.

Az alap segédanyagok: műanyag zacskó, nedvszívó és légáteresztő textil, ivóvíz, szódabikarbóna, citromsav vagy ecet. Ami a test fedetlen részeinek a védelmét illeti, a fej védelmére sapkát, kalapot, sálát, sisakot használhatunk úgy, hogy azok a haját, homlokot, füleket és a nyakat is védjék. Az egész test védelmére esőkabát vagy más eső elleni védőöltözet, gumicsizma vagy más megfelelő lábbeli, (gumi-, bőr-) kesztyű szolgál.

A légutak rögtönzött védelme a következő:

A szövetet (legalkalmasabb a frottír) beáztatni a megfelelő oldatba. A savas hatású vegyi anyag esetében ivóvíz és szódabikarbóna, ammóniák szivárgása esetében citromsav ill. ecet oldatot használunk (egy liter vízhez két evőkanál szódabikarbóna ill. ecet, vagy egy evőkanál citromsav). Vészhelyzetben használhatunk csak ivóvizet is, mivel a káros hatású vegyi anyagok többsége a vízben legalább részben feloldódik. Az így előkészített szövetettel védjük a légutakat a belélegzésnél.

A rögtönzött védekezés alkalmából a következő követelményeket kell betartani:

- A test egész felületét be kell takarni.
- Az összes védőeszközt a lehető legtökéletesebben el kell tömíteni
- A lehető legtökéletesebb hatás érdekében kombináljon több óvóalkalmazást, vagy használjon több rétegű öltözetet.

A fertőzött térség elhagyása után az összes felső ruházatot le kell vetni, azt egy műanyag zsákba helyezni, amelyet gondosan be kell kötni. Ha lehetőség van rá alaposan le kell zuhanyozni, majd szárazra megtörölközni és átöltözni, tiszta nem fertőzött ruházatba.